

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

uitspraak 1 = individueel
uitspraak 2 = maatschappelijk
uitspraak 3 = individueel
uitspraak 4 = individueel

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Analyse maatschappelijk vraagstuk: eenzaamheid onder ouderen

---

34 maximumscore 4

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
  - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
  - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
  - het probleem wordt besproken op een website.
  - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
  - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.

Opmerking

De volgorde van de genoemde kenmerken heeft geen invloed op de scoreverdeling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 2

- De agendatheorie is af te leiden, 1
- want (een van de volgende): 1
  - omroep MAX bepaalt dat dit maatschappelijk probleem (eenzaamheid onder ouderen) de aandacht moet krijgen van een groter publiek.
  - omroep MAX draagt bij dat mensen gaan praten/nadenken over dit probleem.

of

- De multi-step-flow-theorie is af te leiden, 1
- want (kern van een goed antwoord is): 1

eerst vindt een groepje deskundigen dat eenzaamheid onder ouderen een probleem is, dit wordt vervolgens overgenomen door een staatssecretaris en vervolgens door mensen die lokale initiatieven ondernemen. Ten slotte wordt het probleem onder de aandacht gebracht bij het grote publiek door middel van een tv-serie.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

36 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Machtsmiddel 1: Het inzetten van een invloedrijk persoon / een persoon met charisma of gezag 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
  - koningin Máxima opent het Nationaal Eenzaamheid Congres.
  - prof dr. Anja Machielse houdt een lezing over het onderwerp.
  - de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport lanceert vanuit zijn vakgebied een plan.
- Machtsmiddel 2: De omvang van de groep die zij (Coalitie Erbij) vertegenwoordigt 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
  - het is een landelijk samenwerkingsverband.
  - er zijn veel maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor het verminderen van eenzaamheid.
- Machtsmiddel 3: De beschikking over kennis/deskundigheid 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
  - prof. dr. Anja Machielse is iemand die veel over dit onderwerp weet.
  - de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport lanceert vanuit zijn vakgebied een plan.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

38 D

39 maximumscore 2

- Nee, tekst 3 voldoet niet aan dit criterium, want (een van de volgende): 1
  - het is niet duidelijk wat de feiten zijn en wat de meningen zijn.
  - het gaat over aannames die als feiten worden gebracht.
- Een ander criterium van objectieve berichtgeving is (een van de volgende): 1
  - het toepassen van hoor en wederhoor.
  - het controleren van feiten via een andere bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

40 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn:

- De sociaal-economische invalshoek: een citaat hierbij is
 “De gemeente moet weten of de eenzaamheid het gevolg is van andere problemen, zoals armoede of een overbelaste mantelzorger.”
 “Gemeenten trekken geld uit om het welzijn van burgers te bevorderen.” 1
- De veranderings- en vergelijkende invalshoek: een citaat hierbij is
 (een van de volgende): 1
  - “Bovendien hebben we in Amsterdam een traditie om te zorgen voor onze burgers. / We hebben al veel vaker een maatschappelijk probleem opgepakt.”
  - “... ouderen in het hoge noorden van Finland, die maar twee keer per jaar familie en kleinkinderen zien, minder eenzaam zijn dan ouderen in Toscane, Italië.”

Opmerkingen

- *De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.*
- *Als er een invalshoek wordt genoemd met een verkeerd citaat, dan geen scorepunten toekennen.*

41 maximumscore 2

- Het initiatief past bij de christendemocratische stroming, want dit past bij het volgende uitgangspunt (een van de volgende): 1
  - bijbelse waarden, zoals naastenliefde.
  - een gespreide verantwoordelijkheid bij de inrichting van de samenleving.
  - verantwoordelijkheid geven aan maatschappelijke organisaties.
- Het initiatief past bij de sociaaldemocratische stroming, want dit past bij het volgende uitgangspunt (een van de volgende): 1
  - het opkomen voor de zwakken in de samenleving.
  - het scheppen van sociale voorzieningen.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

42 maximumscore 1

uitspraak 1 = juist

uitspraak 2 = juist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

maatschappijkunde vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen maatschappijkunde vmbo-GL en TL:

Op **pagina 7**, bij **vraag 17**, moet **uitspraak 4** altijd worden goed gerekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Bij uitspraak 4 is onduidelijk of er naast GroenLinks nog twee andere partijen nodig zijn om een meerderheid te krijgen of dat er in totaal, inclusief GroenLinks, twee partijen nodig zijn.

en

Op **pagina 9**, bij **vraag 34**, moet

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
  - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
  - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
  - het probleem wordt besproken op een website.
  - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
  - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.

vervangen worden door:

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
  - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
  - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
  - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
  - het probleem wordt besproken op een website.
  - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
  - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.
- Kenmerk 3: Er bestaan verschillende meningen over de oplossing van het vraagstuk. 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want: 1
  - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan / zet vooral in op lokale initiatieven dicht bij de mensen thuis als oplossing om eenzaamheid te bestrijden terwijl Omroep MAX denkt met hun tv-serie te kunnen bijdragen aan een oplossing van dit maatschappelijk probleem.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

en

Op **pagina 12**, bij **vraag 42**, moet **uitspraak 2** altijd worden goed gerekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Uitspraak 2 kan op verschillende manieren gelezen en geïnterpreteerd worden.

Als je uitspraak 2 leest als een stelling waarin je groep 65-74 jaar vergelijkt met de andere groepen is de stelling juist. Als je uitspraak 2 zo leest dat binnen de groep 65-74 jaar (zeer) ernstige eenzaamheid het minst voorkomt, dan is de stelling onjuist.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift